

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

JULIA MAY JONAS

V LADIMIR

Traducere din engleză și note de
IULIA GORZO

HUMANITAS
fiction

Pentru Adam

*Nebună-s –
știi bine – dar chiar nebunită,
Lăsați-mi a-mi plânge – vai mie – durerea!*
Sofocle, *Electra*¹

---

1. Sofocle, *Teatru*, traducere de George Fotino, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969.

Prolog

În copilărie îmi plăceau bărbații bătrâni și-mi dădeam seama că și ei mă plac. Le plăcea cât eram de dornică să le intru în grații, să le fac impresie bună. Îmi făceau cu ochiul și mă considerau precoce. Îi întâlneam la biserică, la întrunirile de familie și ca prieteni ai părinților prietenilor mei. Erau soții profesoarelor mele de dans sau îmi erau profesori de științe sau istorie.

Aprecierea lor mă umplea de încântare. Când mă gândesc la copilărie, sunt îmbrăcată într-o rochie albă, cu o inserție albastră. *Fete în rochii albe* – un cântec scris de un bărbat bătrân¹. Deși nu mă îmbrăcam așa, asta port în amintirile mele, mai ales când interacționez cu bărbați bătrâni. Țin minte că mă simțeam ca o fetiță tipică, mi se părea că radiez bunătate. Îmi străluceau ochii de bunătate și inteligență, ceea ce bărbații observau, chiar și cei mai vârstnici și mai arțăgoși.

Și astăzi îmi plac multe dintre lucrurile pe care le preferă bărbații în vârstă. Muzica jazz, folk, blues, virtuozitatea la chitară. Cronicile lungi, bine documentate.

---

1. *Girls in white dresses with blue satin sashes* („Fete în rochii albe, cu brăuri de satin albastru“), versuri din melodia *My Favorite Things*, compusă de Richard Rodgers, pe versuri de Oscar Hammerstein, cântată de Julie Andrews în *Sunetul muzicii*.

Existențialității și scriitorii viguroși. Depravarea și criminalii violenți și amuzanți. Rock-n-rollul sentimental. Răutatea. Îmi plac poveștile despre viața citadină sau rurală și anecdotele de istorie politică. Îmi plac glumele deștepte, discuțiile despre mecanismele glumelor, turnurile de frază, jocurile de cărți și poveștile de război.

Însă ceea ce-mi place în mod deosebit la bărbații în vârstă în acest moment și motivul pentru care am adesea senzația că *sunt* mai degrabă un bărbat bătrân decât o femeie albă bătrâioară, care se apropie de șaizeci de ani (identitatea pe care, spre marea mea jenă, o port în public ca pe o povară), este că bărbații bătrâni sunt făcuți din dorință. Totul la ei e tânjire. Le e poftă de mâncare, bărci, vacanțe, distracție. Vor să fie stimulați. Vor să doarmă. Sunt călăuziți de dorință – lumea lor e alcătuită din dorințe. Fiindcă bărbații bătrâni la care mă gândesc (și poate că mă refer la un anume tip de bărbat bătrân întâlnit de mine, pe care-l păstrez cu sfințenie în minte din tinerețe) nu cunosc sau nu-și pot închipui o lume care să nu fie supusă total și definitiv unei porniri de a vrea și de a căpăta. Și, desigur, își doresc adorația unui partener sexual, chiar dacă doar în fanteziile lor, prin pâlpâirea albăstruie a televizoarelor.

Am scris cuvintele de mai sus în timp ce-l priveam pe Vladimir și capul lui blonziu, cu o formă frumoasă, sprijinit de scaunul de lemn. Fruntea lui cutezătoare – bombată, s-ar putea spune – reflectă lumina, dând strălucire pielii perfect întinse peste protuberanțele craniene bărbătești. La patruzeci de ani, e genul de bărbat a cărui față se ascute înainte să se înmoaie. Părul lui blond cenușiu stă ca fânul răvășit, deocamdată des, dar amenințat de

transparență și poate, peste niște ani, de absență. A adormit pe scaun, iar părul de pe brațul lui stâng (cel pe care nu l-am legat) strălucește în soarele sfârșitului de după-amiază. Privindu-i părul de pe braț aprins de soare, un suspin îmi străbate șira spinării. Îmi trec degetele prin moliciunea lui inelată, cu delicatețea unei insecte mărunte, prevenitoare.

E un scaun masiv, în stil medieval, făcut din lemn de pin maro închis, lustruit de uzură. E luat dintr-un magazin de vechituri, iar mai înainte fusese la o berărie de pe Route 9 care dăduse faliment. Lemnul e acoperit de creștături negre, rășinoase, de nume și inițiale, unele încercuite de inimi, altele însoțite de date. Când sunt în căutare de inspirație, mă concentrez asupra unui set de inițiale: J. S. + R. B. 1987. Inventez nume pentru inițiale: Jehan Soon și Robert Black, să zicem, un cuplu gay care se mutase de la New York în provincie, fugind de oroarea crizei SIDA; arhitecți amândoi – Jehan, fiul unor imigranți coreeni, născut și crescut în Flushing, Queens, iar Robert Black, dintr-o familie *Mayflower*¹, o oaie neagră cu sânge albastru, ca să fac un joc de cuvinte inofensiv. Își cumpără o șandramă victoriană și o decorează maniacal, gășind antichități și ciudățenii posibile doar înainte de apariția internetului, înainte ca toată lumea să știe cât valorează orice, de la scaunele Eames la figurinele kitsch vintage din anii șaizeci. Într-o seară se aventurează afară, în orașul lor cel nou, și dau peste o berărie. E o primăvară caldă și stau afară, romantic, sub o ploaie de petale cernându-se din copacii încărcăți. Jehan se cherchește și

---

1. Descendenți ai coloniștilor englezi sosiți pe corabia *Mayflower* în 1620 în portul Plymouth.

devine afectuos, iar Robert îl respinge, speriat de orașul de provincie și de grupurile compacte de bărbați îndesați care, dacă nu sunt tocmai membri ai Hells Angels¹, măcar s-au inspirat din estetica acestora. Se ceartă furcă și se duc acasă furioși – Jehan simțindu-se umilit, iar Robert, neajutorat. Mult mai târziu, după ce se împacă, Robert vine singur la berărie, crestează în scaun inițialele lor, iar când aniversează un an de trai în orașelul de provincie, îl invită pe Jehan să stea pe scaun și-i arată inscripția.

După care fac combustie spontană amândoi.

De exemplu.

Vladimir sforăie încetișor, un sforăit delicat, liniștitor ca torsul unei pisici. E un sunet suav, monoton. Dacă-ș trăi cu el, dacă-ș fi nevistica lui, l-aș încolăci cu trupul meu și m-aș lăsa legănată de acel sforăit ca de forfota oceanului, până m-ar lua somnul.

Aș putea face ordine în cabană – feliile de limetă din băuturile noastre zac storcite pe blatul bucătăriei, încălțările din antreu sunt vrașițe. Aș putea să mai scriu, să lucrez la cartea mea, dar prefer să stau și să mă uit lung cum trece lumina peste el. Sunt conștientă că acest moment e un exemplu perfect de liminalitate. Trăiesc în realitatea de dinainte ca Vladimir să se trezească. Aș vrea să fie de față unii dintre studenții mei, care au o pasiune postadolescentină pentru termeni literari. Sunt convinsă că ar simți și ei, dacă-ar fi aici. Nicăieriul și nici-cândul de acum. Prezența pulsândă a acestui moment între momente.

---

1. Organizație a motocicliștilor americani, fondată inițial ca un club pentru veteranii celui de-Al Doilea Război Mondial; ulterior, asupra sa încep să planeze acuzații de crimă organizată, iar membrii săi au căpătat o imagine feroasă, fiind asociați cu extrema dreaptă.

I

Deși îl văzusem și-l auzisem pe Vladimir vorbind la cursul demonstrativ, la dineul candidaților și la reuniunea profesorilor, până-n semestrul de toamnă nu apucasem să-i adresez direct mai mult de câteva cuvinte. Când îl întâlnisem prima oară, în primăvara de după ce fusese angajat pe un post de lector cu normă întreagă, eu ajungeam târziu și plecam devreme de la orice eveniment la care participa tot personalul didactic, ca să nu fiu nevoită să vorbesc cu vreunul dintre colegii mei. Mi se părea insuportabil până și să stau la trei scaune distanță de Florence – fulgere mânioase îmi țâșneau din vagin către extremități. Întotdeauna mi-am localizat sursa furiei în vagin și mă mir că literatura nu pomenește mai des despre asta.

Într-o dimineață de început de septembrie, în prima săptămână a semestrului, el mi-a făcut o vizită acasă și atunci am purtat prima noastră conversație adevărată. Mă delectam cu briza răcoroasă în salonul casei noastre din oraș, bând apă minerală – regula mea este să nu beau alcool până la nouă seara, dacă sunt singură (o metodă practică de a-mi ține greutatea sub control) – și citeam o istorie a vrăjitoarelor în Statele Unite, când am auzit soneria. De când cu acuzațiile împotriva soțului meu, nu

mai reușeam să citesc ficțiune. De obicei, în fiecare vară atac cu mult aplomb un proiect de lectură, ca să gășesc cel puțin una sau două povestiri noi sau pasaje din romane pe care să le citesc cu studenții mei. E important și pentru ei, și pentru mine să ținem mereu pasul cu vocea contemporană. În vara aceea însă, simțeam că-mi fug ochii de la cuvinte. Lumile inventate, toată chestia cu natura ficțiunii, artificială și furată, cu personajele – oferta mi se părea modestă, jalnică. Aveam nevoie de date, fapte, cifre și statistici. Arme. Asta e lumea noastră și asta s-a întâmplat în ea. Îmi făcusem obiceiul ca la primul curs introductiv să citesc cu voce tare un pasaj din *Poetica*. În care Aristotel analizează diferența dintre istorie și poezie și de ce poezia, fiind șlefuită și teoretică, e o reprezentare superioară a umanității. Anul ăsta am sărit peste el. Anul ăsta am sărit peste toată prezentarea introductivă – de regulă, o litanie de referințe și citate pe care o pregătesc și o repet cu mult în avans –, care e gândită să-i intimideze și să-i încânte pe studenții mei. Anul ăsta le-am cerut în schimb să-mi vorbească despre ei și despre experiențele lor. Deși aș vrea să pot spune că am luat această decizie din dorința de a-i cunoaște mai bine, n-a fost așa. În notițele pentru curs am scris: „Pune-i să vorbească! (Oricum nu-i interesează decât părerile lor.)“

Am auzit o mașină oprind în fața casei, apoi am ascultat o vreme cum cineva dă ocol proprietății, întrebându-se ce ușă să aleagă. La noi în oraș există obiceiul să se intre pe veranda din spate care, dacă locuința n-a fost total reconfigurată, dă în bucătărie, asta din vremurile când se obișnuia să ai ajutoare în casă, iar munca domestică nu era o asemenea demonstrație de gust, rafinament și pricepere.